

De Økonomiske Råd

Temanummer: Kommissioner, udredninger og råd: Ekspertvælde, syltekrukker eller nyttige redskaber?

Det Økonomiske Råd er fra 1962 og indtager dermed en særstilling i den danske økonomiske debat som en meget gammel institution. De talrige tænketanke, der er med til at præge debatten i dag, er langt nyere, og hovedparten er startet efter årtusindskiftet. I artiklen gennemgås nogle centrale punkter i institutionens historie, og institutionens situation i dag diskuteres. Der argumenteres for, at institutionen er mindst lige så vigtig som tidligere, men at tildelingen af et betydeligt antal nye opgaver og udflytningen til Horsens risikerer at give varige problemer.

Indledning

Når man ser på danske tænketanke og rådgivende institutioner, indtager De Økonomiske Råd en særstilling som en gammel institution med stor faglig troværdighed. Det Økonomiske Råd er fra 1962, mens tænketankene er langt nyere. F.eks. er den borgerligt-liberale tænketank CEPOS fra 2004, den grønne tænketank CONCITO fra 2008, den progressive CEVEA også fra 2008 og den samfundsøkonomiske tænketank KRAKA fra 2011. Blandt andre gamle aktører på området er Arbejderbevægelsens Erhvervsråd fra 1936.

Det Økonomiske Råd med formandskab (siden 2007 »De Økonomiske Råd« bestående af Det Økonomiske Råd og Det Miljøøkonomiske Råd) er ikke kun gammelt, men er også en enestående etableret autoritet i den økonomiske debat symboliseret ved, at formandskabet uden ironiske undertoner og uden anførselstegn omtales som »De Økonomiske Vismænd« og institutionen under et som »Vismandsinstitutionen«. Adskillige institutioner har da også uden større held forsøgt at låne noget af institutionens prestige ved at vælge navne, der kunne associeres med den originale vare; »Naturråd og Naturvismænd« og »Det Økologiske Råd«.

Vismandsinstitutionens placering betyder også, at der er en omfattende litteratur om institutionen og økonomiske og politologiske problemstillinger i relation til den. Der er kommet festskrifter med en lang række indlæg ved 25-års jubilæet i 1987 og ved 50-årsjubilæet i 2012 og i et temanummer af *Samfundsøkonomen* ved 40-års jubilæet (Det Økonomiske Råd, 1967 og 2012, og *Samfundsøkonomen*, 2002), samt ved Økonoministeriets 50 års jubilæum (Andersen, 1997). Adskillige formænd har publiceret beskrivende og analyserende artikler om institutionen f.eks. Ølgaard (1977), Kærgård (1996), Andersen (2002) og Sørensen & Rosholm (2009).

NIELS KÆRGÅRD

Professor emeritus, fhv.
overvismand
Institut for Fødevarer- og
Ressourceøkonomi
Københavns Universitet
Email: nik@ifro.ku.dk

PEDER ANDERSEN

Professor emeritus, fhv.
sekretariatschef i DØRS
Institut for Fødevarer- og
Ressourceøkonomi
Københavns Universitet
Email: pean@ifro.ku.dk

Mange indfaldsvinkler er taget op. I hvilket omfang er der tale om fagøkonomiske analyser og i hvilket omfang om politiske synspunkter? Den problemstilling er diskuteret af økonomer (Schmidt, 1969, og Kærgård, 1996 og 2012) og af politologer (Kristensen, 2002, og Marcussen, 2002). Her strækker synspunkterne sig fra, at det, der ser upolitisk ud, nok nærmest er et midterstandpunkt og tæt på de radikale (Schmidt, 1969), til betragtninger om, at institutionen må være så forsigtig med at bevare sin troværdighed, at der bliver centrale økonomisk politiske problemer, der må overlades til andre (Kærgård, 2012).

I hvilket omfang, institutionen har haft politisk indflydelse, er et andet oplagt, men vanskeligt spørgsmål. Politiske beslutningstagere henviser jo langt fra altid til, hvor de har fået ideerne fra. En undtagelse er her aflysningen af militærets efterårsmanøvre i 1964, hvor Krag direkte henviste til råd fra Vismændene om at afholde sig fra genindkaldelse af værnepligtige, der var ude på arbejdsmarkedet (Mikkelsen, 1987).

En helt tredje problemstilling er, hvem vismændene er, og hvilket netværk de har. Det er en problemkreds, der dækker alt fra beskyldning om, at det specielt er neoliberale økonomer (Stahl, 2019) til egentlige netværksanalyser af formænd (Henriksen & Stahl, 2015).

Der er altså en lang række problemstillinger, der har været taget op og kunne belyses yderligere. Men en kort artikel som denne må koncentreres om enkelte hovedpunkter, og her er derfor koncentreret om nogle centrale punkter i institutionens historie og udvikling, samt en beskrivelse af institutionens situation i dag med fokus på Det Økonomiske Råd.

Det Økonomiske Råds historie: En grov skitse

Det Økonomiske Råd er startet i 1962 på baggrund af betænkningen om »Samarbejdsproblemer i Danmarks økonomiske politik« (Finansministeriet, 1956). Opbygningen var fra starten noget, der ligner den nuværende konstruktion med et råd bestående af dengang 24 medlemmer med repræsentanter fra de store erhvervs- og arbejdsmarkedsorganisationer, de økonomiske ministerier og Nationalbanken samt fire særligt sagkyndige; et formandskab for Rådet på tre medlemmer, typisk økonomiske professorer, der fra starten blev kaldt »økonomiske vismænd«, og som det tredje ben et sekretariat bestående af toppen af de yngre danske økonomer (af de første fuldmægtige i sekretariatet blev Ellen Andersen, Erik Gørtz og Ebbe Yndgaard senere professorer). Vedrørende den tidlige historie se f.eks. Mikkelsen (1987) og Kærgård (1996).

Hvor organisationen er bibeholdt, var arbejdsformen og det faglige perspektiv et andet dengang end i dag. Vismændene rådgav beslutningstagerne, specielt regeringen, på lukkede møder; f.eks. henviste statsminister Krag, som nævnt, i Folketinget vedrørende forslag om aflysning af efterårsmanøvren i 1964 til

råd fra Vismændene, og oppositionen bad om at blive delagtiggjort i disse råd. Sådan lukket rådgivning er uhørt i dag, men formandskabet giver i dag efter rådsmøderne til relevante udvalg i Folketinget en orientering om rapporterne.

Hovedemnet for rådgivningen vedrørte på det tidspunkt indkomstpolitikken. Den simple ide på det tidspunkt var, at det var en objektiv ulempe, hvis indkomstkapløb resulterede i, at alle fik så høje nominelle indkomststigninger, at det resulterede i inflation og tab af dansk konkurrenceevne. Det rationelle ville være, at den økonomiske fagkundskab (vismændene) fastlagde, hvor store reale indkomststigninger, der var plads til, og at parterne så samordnede deres fordeling af den givne kage.

Denne strategi var kun et 1960'er-fænomen. Systemet fungerede ikke. Fagforeningsformanden Hans Rasmussen skildrer, hvordan medlemmernes reaktion var, når vismændene offentliggjorde, at en passende indkomststigning var 3 procent: »Nu har Vismændene givet os 3 procent, så må vi jo se, hvor meget mere I kan skaffe os«.

Med Anders Ølgaards tiltræden som overvismand i 1970 skiftede formandskabet også arbejdsform. Det var ikke regeringen, der var den direkte modtager af råd og analyser. Formandskabet gav sine redegørelser til Rådet, og de blev derefter offentliggjort. Der var ikke længere nogen lukket rådgivning. Denne arbejdsform har været fastholdt siden. Det centrale punkt er, at rapporterne er til Rådet og derefter til offentligheden. Rådets rolle er af og til bagatelliseret, medlemmerne får en rapport, de ikke kan ændre i, og diskussionen af rapporterne på det halvårige rådsmøde får ofte en begrænset offentlig opmærksomhed. Det er ikke en fair beskrivelse. Det er en stor gevinst for vismændene at få deres analyser diskuteret af ledende organisationsfolk og departementschefer og dermed tvinge deres sekretariater til at sætte sig ind i rapporterne og forholde sig til dem. Ligeledes har medlemmer også ofte efter møderne i Rådet deltaget i den offentlige debat om indholdet.

Ud over den nye arbejdsform blev de emnekredse, man beskæftigede sig med, også bredere. Det var ikke kun indkomstudvikling og indkomstfordeling. Et markant eksempel på de bredere emnekredse, der fra da af blev taget op, er deltagelsen i debatten op til folkeafstemningen om dansk tilslutning til Fællesmarkedet (senere EU) i 1972. Her udgav vismændene rapporten »Markedsperspektiver og strukturproblemer« i 1971. Det er interessant, at netop en økonomisk institution som Det Økonomiske Råds formandskab nedtonede de økonomiske argumenter for et medlemskab. Ølgaard skrev som overvismand en kronik udsendt via Ritzau:

Efter min egen mening... er EF-afgørelsen fundamentalt et politisk spørgsmål, hvor de økonomiske forhold må have deres del af den samlede vægt – men også kun en del. (Kronikken fra 1972 er her citeret efter Ølgaard, 2002).

Vismændene har ved flere senere lejligheder forholdt sig til markedspolitikken – mest kendt er rapporten op til folkeafstemningen om ØMU'en i 2000, hvor konklusionen var karakteriseret ved underoverskifterne i margin med »ØMU-en er mere politik end økonomi« og »Små og usikre økonomiske fordele og ulemper ved medlemskab« (Det Økonomiske Råds Formandskab, 2000, s. 6 og 7).

Markedsrapporterne har givet anledning til adskillige analyser, se f.eks. Ølgaard (2002), Kærgård (2002) og Marcussen (2002); her skal kun fokuseres på det ene allerede nævnte punkt, at denne økonomiske institution hele tiden har lagt vægt på, at økonomi langt fra er det eneste afgørende. Det har været det bærende synspunkt fra 1971 til 2009 (Det Økonomiske Råds formandskab, 1971, 1997, 2000, 2009), men sommetider har man fundet en (lille) økonomisk fordel (1971 og 2009), andre gange har man ikke forholdt sig til fortegnet (1997 og 2000).

Arbejdsform og de anvendte økonomiske teorier ændrede sig ikke i markant i årtier efter 1970. 1970'erne og 1980'erne blev præget af økonomisk krise og stigende arbejdsløshed, og det var klassiske økonomiske temaer som valuta-kurspolitik, finanspolitik og bekæmpelse af arbejdsløshed, der stod i centrum.

Det store brud i det anvendte økonomisk grundlag kom med forårsrapporten 1988. Det var her man begyndte at analysere arbejdsmarkedsreformer med udgangspunkt i et mikroøkonomisk fundament. Indtil da var arbejdsløshed set som et rent makroøkonomisk fænomen som forskellen mellem et demografisk bestemt arbejdsudbud og arbejdskraftefterspørgslen; arbejdsløsheden var set som rent ufrivillig. Ved nu at inddrage incitamenter til at søge job, afvejning mellem jobsøgning og overførselsindkomst osv. kom nye centrale temaer med i analyserne, som gav ny indsigt i veje til og muligheden for at reducere arbejdsløsheden. Det har været tankegangen indtil for nylig både i formandskabet og i det politiske system. Med Pedersen & Smith (2016) er der stillet spørgsmålstegn ved, om vi ikke er ved at være nået så langt som muligt ad den vej. De såkaldte 2. generationsarbejdsmarkedsreformer er så kommet på dagsordenen.¹

Arbejdsmarkedsreformerne blev med Nyrup Rasmussens regering fra 1993 ført ud i livet kombineret med en finanspolitisk kick-start, og det blev en beskæftigelsesmæssig succes. Fra 1993 faldt arbejdsløsheden i løbet af 1990'erne fra over 300.000 til omkring 150.000.

En meget specifik episode i 1991 bør nævnes. Det var Niels Blomgren-Hansens udtræden af formandskabet efter uenighed med det øvrige formandskab. Episoden fik ingen indflydelse på institutionens virke; hverken i økonomisk opfattelse eller organisatorisk er der nogen forskel på institutionen før og efter 1991. Når episoden alligevel er værd at nævne, er det, fordi reglerne for formandskabets virke blev nedskrevet og præciseret i de såkaldte »uskrevne regler«. Her blev tre regler fastslået og nedfældet:

1. Vismændene er uafhængige af eksterne interesser og kan derfor ikke sidde i bestyrelser eller lignende.
2. Vismænd udtaler sig ikke som enkeltpersoner og kan derfor ikke offentligt være uenige.
3. Når der arbejdes med en rapport, udtaler Vismændene sig ikke om dele heraf eller om foreløbige resultater. Man udtaler sig derfor ikke til pressen de sidste to måneder, før en rapport udkommer – den såkaldte »spærretid«.

»Blomgren-episoden« er beskrevet og diskuteret i detaljer i Markussen (2002), og de »uskrevne regler« behandlet i Kærgård (1996).

Det, der kom til at præge 90'erne og 00'erne, var en udvidelse af interessefeltet med en stærkere og stærkere inddragelse af miljøområdet. Der kom i 1990'erne en række specialkapitler vedrørende miljøøkonomiske emner, bl.a. Miljøpolitik (Det Økonomiske Råds formandskab, 1993), Økonomi og Natur (Det Økonomiske Råds formandskab, 1995), Bæredygtighed: Balance mellem generationer (Det Økonomiske Råds formandskab, 1998) og Naturforvaltning og Biologisk Mangfoldighed (Det Økonomiske Råds formandskab, 2000a).

Denne udvikling fik mere dramatiske følger, da finanslovsforhandlingerne i 2006 også kom til at omfatte fremtiden for det kontroversielle Institut for Miljøvurdering (»Lomborg-instituttet«). Det blev i forhandlingerne politisk besluttet at lægge dette institut sammen med Det Økonomiske Råds sekretariat. Sammenlægningen fik ingen indflydelse på arbejdsmetoder og analysetilgange, men Rådets struktur blev fra 2007 ændret betydeligt. Navnet ændredes til De Økonomiske Råd, idet Det Miljøøkonomisk Råd blev oprettet efter samme model som Det Økonomiske Råd, men med nogle andre repræsentanter, bl.a. med medlemmer fra miljøorganisationer og fra flere miljørelaterede ministerier. Formandskabet, der er fælles for de to råd, blev udvidet fra tre til fire medlemmer, hvoraf en skulle være særlig kyndig i samspillet mellem økonomi og miljø. Ud over de to halvårslige økonomiske rapporter blev der nu efter lovændringen også udgivet en årlig miljøøkonomisk rapport.

Tendensen med at udvide arbejdsområdet med specialopgaver er fortsat. EU har lagt vægt på, at landene har en finanspolitisk vagthund, der holder øje med den finanspolitiske holdbarhed, udgiftslofter og den offentlige mellemfristede saldo. Med budgetloven fra 2012 blev denne opgave tillagt Det Økonomiske Råds formandskab, og sekretariatet blev tilsvarende udvidet.

I 2016 henstillede Det Europæiske Råd til medlemslandene, at de oprettede nationale produktivitetsråd. I 2017 blev også denne opgave overladt til Det Økonomiske Råds formandskab, der altså udgør Produktivitetsrådet, og der er så siden 2017 også årligt udgivet en rapport om produktivitetsudviklingen.

Finansministeriet har siden 1970'erne brugt den økonometriske model ADAM, der bygges og vedligeholdes i Danmarks Statistik, mens vismands-

institutionen har brugt modellen SMEC. Men Finansministeriet har for et par år siden igangsat arbejdet med at bygge en ny makromodel, MAKRO, af anvendt generel ligevægts-typen. Dette arbejde og Finansministeriets modelbrug har givet anledning til debat, jf. Kærgård (2020) og Kærgård & Andersen (2020). Arbejdet med MAKRO blev igangsat af den forrige regering. Den nuværende regerings støttepartier og fremtrædende socialdemokrater som Pernille Rosenkrantz-Theil og Ane Halsboe-Jørgensen var før regeringsskiftet stærkt kritisk over for Finansministeriets modelberegninger, og der er med spænding blevet set på, hvad den nuværende regering vil gøre med dette område. Udspillet i efteråret 2020 blev så, at Det Økonomiske Råds formandskab er blevet sat til at holde øje med Finansministeriets modelberegninger, og sekretariatet fik et antal ekstra medarbejdere dertil.

Endnu en dramatisk ændring af en hel anden karakter skete i 2018, hvor institutionen i forbindelse med de statslige udflytninger – trods talrige protester se f.eks. Whitta-Jacobsen et al. (2018) og Andersen, Kærgård & Søndergård (2018) – blev flyttet til Horsens.

Udviklingen siden 1962 har altså ikke overordnet ændret organisationens struktur. Der er stadig et råd, der har fokus på de klassiske områder, men nu desuden et nyt råd med fokus på spillet mellem økonomi og miljø. Der er fortsat ét formandskab, medlemmer og et sekretariat, der alene betjener formandskabet. Men sekretariatet er udvidet i takt med de flere og flere opgaver og har radikalt skiftet størrelse. Hvor der i 1960'erne var en sekretariatschef, en kontorchef og to-tre fuldmægtige, er det nu en organisation med en direktør, en vicedirektør, to kontorchefer, en administrationschef, 20 fuldmægtige, special- og chefkonsulenter og fem studentermedarbejdere foruden en administrativ stab.

Situationen i dag

Sammenligner man vismandsinstitutionens rolle i dag og i de tidligere årtier af institutionens historie, er situationen markant ændret, også fordi det omgivne samfund har ændret sig betragteligt. Det var på mange måder meget lettere at være officiel økonomisk rådgiver i 1960'erne og 1970'erne end i dag. Der var et monopoljernsyn, DR, med én kanal og med økonomen Hans Bischoff som en central medarbejder, der fik lov at lave sine oplysende programmer.²

I dag er det svært at komme i tanke om noget program, hvor en økonom har fået over otte minutter til at forklare en problemstilling. Selv kroniklængden i aviserne er skåret ned fra 12-15.000 anslag til omkring det halve. Twitter med et maksimum på 280 anslag er blevet et yndet kommunikationsmiddel. Den journalistiske stil er mere aggressiv i interview og med afbrydelser. Den seriøse samtale og diskussion bliver ofte foragtligt kaldt »mikrofonholderinterview«. Udviklingen betyder, at det er blevet vanskeligere for en seriøs institution som De Økonomiske Råd at formidle på en nuanceret måde med grundige forklara-

ringer, hvis en journalist ofte afbryder og kræver forsimplede ja og nej svar. Et sådant medie billede er klart et problem for en seriøs rådgiver.

Men medie billedet er langt fra det eneste problem. I de første årtier af vismandsinstitutionens liv var man ret alene på markedet for økonomisk vejledning. I dag er der utallige tænketanke og cheføkonomer, og de har væsentligt færre bindinger på deres adfærd. Hvor vismændenes eneste rolle er at øge viden om de økonomiske sammenhænge for både rådets medlemmer, politikere og befolkningen, så har mange af tænketankene målsætninger, der passer bedre til det moderne medie billede. En tænketank som CEPOS har en målsætning om, så effektivt som muligt, at sælge et liberalistisk budskab med passende analyser og vurderinger. En institution som tænketanken KRAKA er noget af det, der kommer vismandsinstitutionens rolle nærmest. Den har desuden tilknyttet en hel del tidligere vismænd og har ingen tydelig politisk farvning. Men der er også forskelle, herunder er der intet råd, hvor analyser og vurderinger skal diskuteres, og den har heller ikke vismændenes restriktion om, at det skal være et konsensus synspunkt, der er rimeligt hævet over faglig kritik. Det giver plads til, at selv en tænketanks mest seriøse økonomer kan være »frækere« i deres faglige analyser og vurderinger end vismændene, der skal være fagligt uangribelige. Vismænd skal ikke provokere for provokationens skyld. Det er ikke det samme som at sige, at analyser og vurderinger fra vismændene ikke kan virke provokerende på nogen. Formidling af fagøkonomisk indsigt kan være meget provokerende, især når vurderingerne ikke er de fremherskende i den offentlige debat.

Forholdene på universiteterne har også udviklet sig på måder, der påvirker vismandsinstitutionens virke på flere måder. Specialiseringen på universiteterne er mere markant i dag end tidligere, og der er færre generalister herfra, der deltager i den offentlige debat. Fra 1945 til 1994 var der f.eks. et stort antal ledende politikere, der kom fra en stilling som universitetsforsker. Eksempler på dette er Thorkil Kristensen, Kjeld Philip, Poul Nyboe Andersen, Bent Rold Andersen og Erling Olsen, der alle var universitetsprofessorer i økonomi, inden de blev ministre; Viggo Kampmann havde været departementschef i økonomiministeriet. Der var op til seks cand.polit.'er blandt ministrene i de regeringer, Anders Ølgaard stod over for som vismand. Der var derudover i Folketinget adskillige organisationsøkonomer. Mange af de politikere, der blev formidlet til, havde en lang bedre økonomifaglig baggrund, end tilfældet er i dag.

Det kan alt sammen betyde, at det er blevet sværere at slå igennem som økonomisk vismand, men det er langt fra sikkert, at det betyder, at der i dag er blevet mindre behov for institutionen end tilbage i tiden. Med det virvar af cheføkonomer, bankøkonomer, tænketanke og spindoktorer er der måske mere end nogensinde brug for en institution med analyser og vurderinger, der måske er lidt kedelige, men som der kan sættes stor lid til.

Vismandsinstitutionen har også ofte været en bro fra universitetsstillinger til den offentlige debat. Mange af de mest kompetente af de økonomer, der deltager i den offentlige debat, var lidt verdensfjerne teoretikere, da de blev vismænd, men forlod institutionen med et væsentligt bedre og bredere kendskab til det danske samfund og med større lyst til at deltage i den offentlige debat. Man kan bare se på, hvor mange af de mest vederhæftige røster i den økonomiske debat og i diverse kommissioner og udvalg, der er forhenværende vismænd. Også denne funktion er blevet vigtigere med universitetsforskernes øgede specialisering.

Der er derfor stadig god brug for institutionen, men den har en langt vanskeligere stilling end i institutionens første årtier. Det er derfor katastrofalt, at sekretariatet er blevet flyttet til Horsens. Der er intet økonomimiljø der. Det er et faktum, at rigtig mange af de bedst kvalificerede yngre økonomer cirkulerer mellem de økonomiske ministerier, de førende universitetsinstitutter og Nationalbanken; og med huse og ægtefæller med attraktive stillinger er de ikke meget geografisk mobile. Det er derfor ødelæggende for en institution som De Økonomiske Råd med sekretariat at blive flyttet væk fra hovedstadsområdet.

Det kan også alvorligt overvejes, om det er hensigtsmæssigt, at en institution som vismandsinstitutionen har fået så mange nye opgaver og roller. Formandskabet består af universitetsprofessorer med en hovedstilling på universitetet og stadig kun med fire medlemmer. Derfor vil opgaverne som finanspolitisk vagthund, produktivitetsråd, modelberegningsskontrollant mv. nødvendigvis trække ressourcer fra hovedopgaverne, der ligger i analyserne i rapporterne til de to råd. Med de mange nye opgaver er der en fare for, at de udvidede krav til formandskabet og sekretariatet kan svække indsatsen på kerneområderne. Det vil svække hele institutionen. »Back to Basic« kunne måske være et naturligt motto, også i lyset af udflytningen af institutionen.

Noter

1. Det er værd at bemærke, at de århusianske arbejdsmarkedsøkonomer som Peder J. Pedersen og Nina Smith har været toneangivende både ved introduktionen af 1. generationsreformer (Peder J. Pedersen var vismand i 1988) og nu ved introduktionen af 2. generationsreformerne (Nina Smith er formand for den i øjeblikket siddende kommission til analyse af 2. generationsreformer).
2. En sjov lille anekdote fra Anders Ølgaards erindringer illustrerer både, hvor lange og tekniske økonomiprogrammer, der var i TV, og hvor bredt de blev set: Leif Panduro anmeldte en af Ølgaards TV-udsendelser i SøndagsPolitiken og skrev, at hans søn var meget begejstret for fremstillingen af det økonomiske kredsløb, for han troede, det var en modeljernbane (Ølgaard, 2008, s. 180).

Litteratur

- Andersen, Peder (1997), Rådet – Usædvanligt og tankevækkende, *Økonomiministeriet i 50 år*. Økonomiministeriet. København side, 69-76.
- Andersen, Peder, Niels Kærgård & Jørgen Søndergaard (2018), Udflytningen truer Vismændenes position, *Børsens kronik*, 23. februar.
- Andersen, Torben M. (2002), Det Økonomiske Råds funktion i dag, *Samfundsøkonomen*, Nr. 8, side 4-8.
- Det Økonomiske Råds formandskab (1971), *Markedspektiver og strukturproblemer*, Det Økonomiske Råd, København.
- Det Økonomiske Råds formandskab (1988), *Dansk økonomi juni 1988*, Det Økonomiske Råds Sekretariat, København (specielt kap. III »Arbejdsmarkedet og balanceproblemerne«, side 57-75 og kap. IV »Ledighed og løndannelse«, side 77-108).
- Det Økonomiske Råds formandskab (1993), *Dansk økonomi, maj 1993*, Det Økonomiske Råd, København (specielt kap. III: »Prioritering og regulering«, side 85-142).
- Det Økonomiske Råds formandskab (1995), *Dansk økonomi, foråret 1995*, Det Økonomiske Råd, København (specielt kap. IV: »Økonomi og natur«, side 141-160).
- Det Økonomiske Råds formandskab (1997), *Dansk økonomi, foråret 1997*, Det Økonomiske Råd, København (specielt kap. III »Danmark og ØMU'en«, side 91-136).
- Det Økonomiske Råds formandskab (1998), *Dansk økonomi, efteråret 1998*, Det Økonomiske Råd, København (specielt kap. III: »Bæredygtighed: Balance mellem generationer«, side 171-256).
- Det Økonomiske Råds formandskab (2000), *Dansk økonomi, foråret 2000*, Det Økonomiske Råd, København (specielt kap. II: »ØMU'en: Dansk valutapolitik ved en skillevej«, side 81-13).
- Det Økonomiske Råds formandskab (2000a), *Dansk økonomi, efteråret 2000*, Det Økonomiske Råd, København (specielt kap. II: »Naturforvaltning og biologisk mangfoldighed«, side 89-174).
- Det Økonomiske Råds formandskab (2009), *Dansk økonomi, foråret 2009*, Det Økonomiske Råd, København (specielt kap. II: »Danmark og Euroen«, side 153-329).
- Det Økonomiske Råds formandskab (2012), *Jubilæumsskrift: De Økonomiske Råd 1962-2012*, De Økonomiske Råd, København.
- Finansministeriet (1956), *Samarbejdsproblemer i Danmarks økonomiske politik*. Betænkning nr. 156, København.
- Henriksen, Lasse Folke & Rune Møller Stahl (2014). Indlejret visdom: En netværksanalyse af De Økonomiske Vismænd, *Tidsskriftet Politik*, Årgang 17.2, side 68-78.
- Kristensen, Ole P. (2002), Vismændenes rolle i forhold til offentlig politikformulering, *Samfundsøkonomen*, Nr. 8, side 21-25.
- Kærgård, Niels (1996), Økonomiske Vismænd – politiserende økonomer eller objektive eksperter, *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, Bind 134, side 113-128.
- Kærgård, Niels (2012), Forholdet mellem fagøkonomi og politik, i Det Økonomiske Råds formandskab, *Jubilæumsskrift: De Økonomiske Råd 1962-2012*, Økonomiske Råd, København, side 369-379.
- Kærgård, Niels (2020), Finansministeriet og makroøkonomiske regnemodeller: Et historisk ris, *Samfundsøkonomen*, Nr. 2, side 31-40.
- Kærgård, Niels & Peder Andersen (2020), Finansministeriets nye regnemodel bør sikres uafhængighed, *Informations kronik*, 28. november 2020.
- Marcussen, Martin (2002), Det Økonomiske Råd og kampen om det politiske midtbanespil, *Samfundsøkonomen*, Nr. 8, side 26-35.
- Mikkelsen, Arne (1978), Plusser og minusser gennem 25 år – Elementer til en vurdering, i Det Økonomiske Råds Formandskab (red.), *Dansk økonomi: Råd og realiteter 1962-1978*, Det Økonomiske råd, København, side 183-207.
- Mikkelsen, Arne (1996), Med Ølgaard ved rattet – Nogle træk fra vismandsårene, *Festskrift til Anders Ølgaard, Nationaløkonomisk Tidsskrift*, Bind 134, Tillægsnummer, side 543-551.
- Samfundsøkonomen* (2002), Temanummer om økonomiske Vismænd, 2020, Nr. 8.
- Schmidt, Erik Ib (1969), Den økonomiske rådgivningsfunktion over for den politiske funktion, i *Aktuelle økonomiske problemer – Festskrift til Carl Iversen*, København.
- Stahl, Rune Møller (2019), De danske økonomer og neoliberalismen, i Torben Bech Dyrberg, Allan Dreyer Hansen & Peter Nielsen (red.), *Økonomi på tværs – Festskrift til Jesper Jespersen*, Frydenlund, København, side 158-165.
- Sørensen, Peter Birch & Michael Rosholm (2009), Uafhængig økonomisk politisk rådgivning: De Økonomiske Vismænd før og nu, i *Udsyn og fremsyn*, DJØF Forlag, København, side 235-244.
- Whitta-Jacobsen, H.J., P. Birck Sørensen, T.M. Andersen, A. Larsen, H. Zeuthen og N. Kærgård (2018), Flyt ikke De Økonomiske Råds sekretariat til Horsens, *Berlingske Tidendes kronik*, 31. januar.
- Ølgaard, Anders (1977), Om politiserende økonomer – med særligt henblik på den danske »Vismandsinstitution«, *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, Bind 115, side 122-156.
- Ølgaard, Anders (2002), Vismændene og den offentlige debat, *Samfundsøkonomen*, Nr. 8, side 8-11.
- Ølgaard, Anders (2008), *Den syngende vismand*, Nyt Juridisk Forlag, København.